ISNN 1426-5788

kwartalnik

KomunikAcja publiczna

CZERWIEC-SIERPIEŃ 2016

nr 2(63)/2016

Barka – transport (nieco) zapomniany

Samorządy potrzebują transportowej strategii

Strumień euro na transport publiczny

Pasażer wypchnięty z tramwaju przez nieustaloną osobę – odpowiada przewoźnik

W dniu 25 kwietnia 2016 roku zapadł niekorzystny dla przewoźników wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi, który utrzymał w mocy wcześniejszy wyrok Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia, zasądzający zadośćuczynienie i rentę od przedsiębiorstwa komunikacji miejskiej na rzecz pasażerki, która została wypchnięta z tramwaju przez nieustaloną osobę[1]. Sąd uznał, że przewoźnik odpowiada na zasadzie ryzyka za obrażenia pasażerów spowodowane w czasie podróży przez niezidentyfikowane osoby trzecie.

Tekst **ANNA KNAPIK**

Przedmiotowe orzeczenie dotyczyło zdarzenia, podczas którego pasażerka wsiadając do tramwaju, została z niego wypchnięta przez gwałtownie wychodzącą osobę. Na skutek upadku doznała znacznych obrażeń fizycznych i została przewieziona do szpitala karetką pogotowia ratunkowego. Kobieta pozwała przedsiębiorstwo komunikacji miejskiej, domagając się pokrycia wszelkich szkód związanych z powyższym wypadkiem. Sąd, opierając się na zeznaniach powódki i dokumentacji medycznej, ustalił okoliczności zdarzenia, w tym sposób i konsekwencje wypadnięcia pasażerki z tramwaju. Nie zidentyfikował natomiast konkretnego pojazdu, do którego wsiadała powódka. Pasażerka nie pamiętała numeru linii, którą miała podróżować, a żaden z motorniczych nie zgłosił podobnego wypadku do centrali przewoźnika. Przesłuchiwani kierowcy nie pamiętali, ażeby w czasie wskazywanym przez powódkę jako przybliżona godzina zdarzenia doszło do wypchnięcia kogokolwiek z prowadzonego przez nich pojazdu. Niemniej jednak zdaniem sądu to, że motorniczy nie pamiętali oraz nie zgłosili takiego wypadku, nie oznaczało, że do niego nie doszło.

Dając wiarę zeznaniom powódki i zgromadzonej dokumentacji medycznej, sąd okręgowy utrzymał wyrok zasądzający na rzecz pasażerki kwotę 40 000 złotych tytułem zadośćuczynienia, wraz z kwotą 6270 złotych tytułem skapitalizowanej renty wraz z odsetkami. Jako podstawę prawną odpowiedzialności przewoźnika za szkody wyrządzone powódce sąd wskazał art. 435 § 1 *Kodeksu cywilnego*[2]. Zgodnie z tym przepisem: *prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych itp.) ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności.*

Zatem **miejskie przedsiębiorstwo komunikacji jako przedsiębiorstwo wprawiane w ruch za pomocą sił przyrody (paliwa płynnego) odpowiada na zasadzie ryzyka (niezależnie od swojej winy) za szkody na osobie i mieniu, wyrządzone komukolwiek przez jego ruch**. Odnosząc powyższe do stanu faktycznego omawianego wyroku, sąd uznał, że szkoda została wyrządzona pasażerce na skutek „ruchu przedsiębiorstwa". Ruch ten należy jego zdaniem rozumieć nie jako faktyczne poruszanie się pojazdu, ale zasadniczo jako wszelkie czynności przedsiębiorstwa.

Streszczenie

To wyrok istotny dla przewoźników komunikacji publicznej. Zapadł w dniu 25 kwietnia 2016 roku w Sądzie Okręgowym w Łodzi. Utrzymał on w mocy wcześniejszy wyrok Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia, zasądzający zadośćuczynienie i rentę od przedsiębiorstwa komunikacji miejskiej na rzecz pasażerki, która została wypchnięta z tramwaju przez nieustaloną osobę. Sąd uznał, że przewoźnik odpowiada na zasadzie ryzyka za obrażenia pasażerów spowodowane w czasie podróży przez niezidentyfikowane osoby trzecie. Tak więc to przewoźnik musi przedstawić dowody ustalające tożsamość sprawcy szkody. Tylko wtedy można orzec wyłączną winę osoby trzeciej.

Summary

A Passenger Pushed Out From A Vehicle By An Unidentified Person – The Transport Provider Is Responsible

This is an important verdict for the urban transport services providers. It was announced on the 25th of April 2016 in the District Court in Łódź. It upheld the judgment of the Regional Court in Łódź Śródmieście, ordering a compensation and a pension from the provider to a passenger, who had been pushed out of the vehicle by an unidentified person. The court decided that the transport provider is responsible, on the basis of strict liability for the passengers' injuries which were made by an unidentified third party during the travel. Therefore, it is the transport provider who has to present the evidence to identify the damage perpetrator. Only then is it possible to find the third party solely guilty.

Fot. Dominik Gajda

Zmodernizowany odcinek torowiska w Katowicach Szopienicach, ulica Wiosny Ludów

Według składu orzekającego stwierdzenie związku przyczynowego pomiędzy szkodą a ruchem przedsiębiorstwa lub zakładu wymaga przeprowadzenia testu *conditio sine qua non*. Oznacza to, że należy sprawdzić, czy gdyby pasażerka nie wsiadała do tramwaju pozwanego przedsiębiorstwa, to czy również zostałaby jej wyrządzona szkoda. Oczywistym jest, że nie, bo nie wsiadając do tramwaju, pasażerka nie zostałaby z niego wypchnięta. Dlatego gdyby przewoźnik nie przyjmował pasażerów do tramwaju, żadna szkoda by nie powstała. W związku z powyższym sąd uznał, że wypadek pasażerki pozostawał w związku przyczynowym z ruchem przedsiębiorstwa komunikacji miejskiej (choć nie został bezpośrednio spowodowany przez przewoźnika).

Przewoźnik mógłby uwolnić się od odpowiedzialności, gdyby wykazał, że szkoda powstała wskutek:

- **siły wyższej** (na przykład uderzenie pioruna w czasie burzy, niespodziewane przewrócenie się drzewa na pojazd);
- **wyłącznie z winy poszkodowanego** (na przykład samowolne otwarcie drzwi przez pasażera i wyskoczenie z pojazdu);
- **wyłącznie z winy osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności** (na przykład wypchnięcie pasażera z pojazdu, pobicie w czasie podróży).

W przypadku, którego dotyczy omawiany wyrok, niewątpliwie **obrażenia pasażerki powstały z winy osoby trzeciej**. Współpasażer gwałtownie wysiadając z tramwaju popchnął powódkę, która wypadła poza pojazd. Niemniej jednak w toku postępowania nie ustalono żadnych danych osobowych sprawcy szkody. Tymczasem w orzecznictwie uznaje się, że **dla ustalenia wyłącznej winy osoby trzeciej jako okoliczności wyłączającej odpowiedzialność przedsiębiorstwa, osoba ta musi zostać zidentyfikowana**. To przewoźnik powinien więc przedstawić dowody ustalające tożsamość sprawcy szkody. W analizowanym procesie sądowym przedsiębiorstwo komunikacji miejskiej nie wskazało żadnych danych osoby, która wypchnęła pasażerkę z tramwaju. Dlatego sąd uznał, że to ono powinno ponieść odpowiedzialność za obrażenia powódki. ■

Anna Knapik | *Aplikant radcowski*
Kancelaria Radców Prawnych Klatka i Partnerzy
Katowice

[1] Wyrok z dnia 25 kwietnia 2016 roku, sygn. akt III Ca 76/16, opubl. www.orzeczenia.lodz.so.gov.pl.

[2] *Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny* (tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 380, z późn. zm.).